

9 november 2021 kl 02:30 **Vård och Hälsa**

Debatt

Låt barn och unga välja privata tandläkare

Den snedvridna konkurrensen mellan Folktandvården och privata tandläkare leder till att privata vårdgivare avstår från att bedriva barn- och ungdomstandvård. De stora förlorarna är patienterna. Det skriver Merit Lindberg och Lars Olsson, Privattandläkarna.



På orter där inga privata alternativ för barntandvård finns tvingas barn och unga att välja Folktandvården, skriver skribenterna. Foto: Martina Holmberg/TT

Merit Lindberg och Lars Olsson

Vd respektive näringspolitisk chef, Privattandläkarna

Detta är en opinionsartikel som speglar skribentens åsikter.

Offentligt ägd verksamhet kan underfinansieras eftersom den inte kan gå i konkurs. Den har alltid politikernas uppbackning och skattebetalarnas pengar som evig

outtömlig bank. Privat verksamhet däremot måste finansiera sig själv, för annars går företaget i konkurs.

Folktandvården underfinansieras

I Sverige får alla barn och unga avgiftsfri tandvård, så som all annan vård fungerar generellt för befolkningen. Regionerna är skyldiga att säkerställa att alla under 23 år får tandvård och eftersom Folktandvården är offentligt ägd utnyttjar regionerna att de måste utföra viss tandvård genom underfinansiering.

Enligt Tandvårdsutredningen gick Folktandvården med underskott inom barn- och ungdomstandvården i hela 13 av landets 21 regioner. Det är således mer regel än undantag att Folktandvårdens verksamhet går med förlust. Vid behov skjuter de till pengar för att täppa till hålen i budgeten.

Den omfattande underfinansieringen är ett tydligt tecken på en olycklig och orättvis snedvridning av konkurrensen mellan privata och offentliga aktörer. Men det stannar inte där.

Snedvriden konkurrens

Det faktum att lagen om valfrihetsystem (LOV) innehåller en lucka, som innebär att offentlig verksamhet i egen regi inte omfattas av LOV och dess regler om konkurrensneutralitet, gör saken än värre. Den snedvridna konkurrensen har satt sina spår. Allt färre privata vårdgivare vågar ta risken att driva barn- och ungdomstandvård. Andelen privata vårdgivarna inom barn- och ungdomstandvården ökade under början av 2010-talet men har successivt minskat de senaste åren. 2016 var 16 procent av barnen och de unga vuxna listade hos en privat vårdgivare. 2019 var endast 14 procent listade.

“

Den omfattande underfinansieringen är ett tydligt tecken på en olycklig och orättvis snedvridning av konkurrensen mellan privata och offentliga aktörer.

Tandvårdsutredningen lyfter även fram att den omfattande administration som följer av ett upphandlingsförfarande hämmar de privata vårdgivarnas verksamhet. Kraven för att bli godkänd som leverantör till regionen kan vara mer omfattande än de krav som gäller anslutningen till det statliga tandvårdsstödet. Det är även svårt att driva verksamhet över regiongränserna, eftersom de skrivna riktlinjer som styr ersättningen inom barn- och ungdomstandvården varierar mellan regionerna.

Reglerna är helt enkelt skrivna för att så mycket som möjligt passa regionens eget tandvårdsföretag. Som med all osund konkurrens är det kunderna, i detta fall patienterna, som är de stora förlorarna. Konsekvensen av den snedvridna

konkurrensen blir att privata vårdgivare avstår från att bedriva barn- och ungdomsvård eftersom det är för riskfyllt, vilket i sin tur leder till längre köer för patienterna.

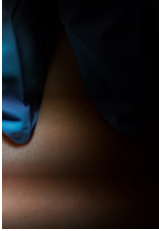
Ändra LOV

För att privata och offentliga vårdgivare ska kunna konkurrera på lika villkor måste LOV ändras. Den lucka som finns i lagen och som gör att offentlig verksamhet i egen regi inte omfattas av LOV måste täppas till. Först då behandlas alla leverantörer lika. Varje dag som det inte sker är en dag för mycket.

I dag kan vuxna människor välja mellan offentlig eller privat tandvård. Men som ett resultat av den regionala underfinansieringen finns barn och ungas valfrihet bara på pappret. På orter där inga privata alternativ för barntandvård finns tvingas barn och unga att välja enda alternativet – offentligägda Folktandvården.

Varför ska just barn och unga inte få välja tandvård i hela Sverige?

Beslutskedja: Ett tandvårdssystem för jämlik tandhälsa

3
211/9
20219/11
2021

← a grad en

tredningen
rdssystem
om vi ska
lyft...

REMISS

Remiss: När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa [SOU 2021:8]

Sista datum att svara på remissen.

Remissinstanser [PDF]



→ Låt barn och unga välja privata tandläkare

Den snedvridna konkurrensen mellan Folk tandvården och privata tandläkare leder till att privata vårdgivare avstår från att bedriva ...

Läs mer



Politik har aldrig varit viktigare

Få gratis nyheter och en daglig politisk överblick från Altinget.

Genom att registrera dig till Altingets nyhetsbrev accepterar du våra [användarvillkor](#)

